

Andrzej Słowik

Andrzej Słowik, oddany tradycjom patriotycznym, przewodniczy środowisku działaczy niepodległościowych z lat osiemdziesiątych ub. wieku. Zaangażowany w upamiętnianie historii. Popularyzator tematyki represji w okresie PRL. Autor wydanych w 2014 roku wspomnień przekazujących wiedzę o dziejach NSZZ „Solidarność” i konspiracyjnej walce z komunizmem w latach 80.

Jako kierowca autobusu w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji w Łodzi stanął w sierpniu 1980 roku na czele strajku MPK, a od września przewodniczył Międzyzakładowemu Komitetowi Założycielskiemu NSZZ „Solidarność”. W 1981 roku został wybrany przewodniczącym Zarządu Regionalnego, a następnie członkiem Komisji Krajowej i jej Prezydium. W dniu wprowadzenia na terenie kraju stanu wojennego, 13 grudnia 1981 roku, zorganizował razem z Jerzym Kropiwnickim protest „Solidarności” w regionie. Wspólnie z Jerzym Kropiwnickim podpisali przygotowaną przez niego ulotkę pt. Do wszystkich mieszkańców Ziemi Łódzkiej, w której ogłoszono informację o powołaniu Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego (MKS). Tekst ulotki dotarł do wielu zakładów i stanowił podstawę do podjęcia akcji protestacyjnych. Podczas tej akcji został aresztowany i skazany przez sąd za kontynuowanie działalności związkowej i kierowanie akcją protestacyjną na 6 lat więzienia.

Po wyjściu z więzienia przewodniczył strukturom podziemnym i półjawnym. Na przełomie 1985 i 1986 r. Andrzej Słowik wykonał brawurową akcję. Podczas nielegalnego wyjazdu za granicę w decydującej mierze przyczynił się do afiliacji NSZZ „Solidarność” w dwóch wielkich międzynarodowych centralach związkowych: Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych i Światowej Konfederacji Pracy.

W wyniku wyborów przeprowadzonych w styczniu 1990 roku został przewodniczącym Zarządu Regionu Ziemi Łódzkiej NSZZ „Solidarność”. Członek Komisji Krajowej w kadencji 1990-1992. W dniu 22 stycznia 2013 roku objął, po tragicznie zmarłym Jerzym Scheurze, stanowisko prezesa Fundacji „Polska się Upomni”, której podstawowym zadaniem jest wspieranie i promocja tych inicjatyw w sferze nauki, oświaty i kultury, które mają na celu ukazanie losów Polski i Polaków w okresie 1939-1989, przyczyniających się do poznania oraz utrwalenia w świadomości narodowej prawdy o latach zmagania Polaków o Wolność i Niepodległość swej Ojczyzny, a także o bohaterach owych zmagania, tych Polskich Świętych, nieznanych dotąd bądź zapomnianych.

Od 21 marca 2014 roku pełni także funkcję prezesa, powstałego z inicjatywy senatora Andrzeja Ostoi-Owsianego, Stowarzyszenia „Związek Weteranów Trzeciej Konspiracji 1956-1989”. Stowarzyszenie to, zrzeszające osoby, które w latach 1956-1989 prowadziły działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, postawiło sobie za cel przede wszystkim przywoływanie pamięci i utrwalanie zdarzeń, ludzi i miejsc związanych z walką o niepodległość państwa Polskiego, dokumentowanie represji komunistycznych, integrowanie środowisk niepodległościowych, podejmowanie starań o nadanie statusu kombatanckiego działaczom niepodległościowym, a także zgłaszanie wniosków o przyznanie odznaczeń państwowych dla osób zasłużonych w walce o niepodległość Polski.

Andrzej Słowik uczestniczył także w popularyzacji wiedzy o dziejach NSZZ „Solidarność”

i konspiracyjnej walce z komunizmem w latach 80., a także o represjach w okresie PRL, spotykając się z mieszkańcami Łodzi, w tym z młodzieżą szkolną i studencką. Dzielił się swoimi doświadczeniami także z historykami badającymi okres „Solidarności”, zagadnieniami dot. wprowadzenia i trwania stanu wojennego oraz walki o niepodległość Polski w tamtym okresie. Przekazywał relacje, które zostały zarejestrowane, prof. Leszkowi Olejnikowi, prof. Krzysztofowi Lesiakowskiemu, dr Sebastianowi Pilarskiemu i Leszkowi Próchniakowi. Podczas tych wywiadów przekazał ze swojego bogatego archiwum do skopiowania i wykorzystania wiele dokumentów dot. relacjonowanych wydarzeń. W 2014 roku udostępnił swoje archiwum Związkowemu Ośrodkowi Dokumentacji przy Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność”.

Bardzo ważnym, godnym odnotowania wydarzeniem, było udzielenie przez Andrzeja Słowika wywiadu-rzeki red. Jarosławowi Warzesze. Trwające ponad rok stugodzinne rozmowy zaowocowały książką (270 stron) zatytułowaną „Nie kracz, Słowik, nie kracz (Rozmowy z Andrzejem Słowikiem)”, opublikowaną w 2014 roku przez Narodowe Centrum Kultury. Publikacja ma na celu upowszechnianie wiedzy o dziejach NSZZ „Solidarność” i konspiracyjnej walce z komunizmem w latach 80. Jest prezentacją sylwetki człowieka, który nie tylko był świadkiem historii, ale zarazem tę historię współtworzył i miał poczucie ogromnej odpowiedzialności za swoje działania. Książka wypełnia kilka białych plam i ukazuje drugą stronę medalu ważnych wydarzeń z najnowszej historii Polski. Pokazuje wiele znanych już zdarzeń, czy częściej rezultatów zdarzeń, z nieco innej perspektywy niż znane dotychczas wersje wydarzeń i wyjaśnia parę niezrozumiałych decyzji związanych z przemianami ustrojowymi lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych.

Andrzej Słowik przewodniczy Wojewódzkiej Radzie Konsultacyjnej do Spraw Działaczy Opozycji Antykomunistycznej oraz Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych. Do zadań rady należy m.in. opiniowanie wniosków o potwierdzenie statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, a także wniosków o pomoc i świadczenia pieniężne. Rada ma także integrować środowisko działaczy opozycji. Członkowie powołanego gremium pełnią swe funkcje społecznie.

W 1990 roku Andrzej Słowik został odznaczony Orderem Polonia Restituta przez Prezydenta RP na Uchodźstwie. W 2002 roku został odznaczony, ustanowionym przez Jerzego Kropiwnickiego, medalem „O Niepodległość Polski i Prawa Człowieka 13.XII.1981 - 4.VI. 1989”. W 2007 roku otrzymał Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, a w 2015 roku odznaczony został Krzyżem Wolności i Solidarności.

Jacek Rutkowski (ur. 28.02.1966)

Nominowany jest grafikiem, heraldykiem, autorem książek, regionalistą, muzealnikiem, założycielem Muzeum Guzików w Łowiczu, które tworzy wspólnie z córką dr Karoliną Wandą Rutkowską. Współtwórcą międzypokoleniowej platformy historycznej Łowicki Wehikuł Czasu (grupa na FB) liczącej blisko 9000 osób.

Przekazał wiele zabytków i archiwaliów do placówek muzealnych w kraju. W 2024 r. ofiarował do zbiorów Muzeum Pałacu Króla Jana II w Wilanowie niezwykle cenny zbiór europejskich

guzików liberyjnych z pocz. XIX w. W 1997 r. w rodzinnym mieście założył Muzeum Guzików, które tworzy wraz córką. Placówka tradycją nawiązuje do sklepu pasmanteryjnego jego babki Czesławy Majewskiej ze Srzednickich, mieszczącego się w latach 30. XX w. przy ul. Zduńskiej 2 w Łowiczu. Na przestrzeni 28 lat to prywatne muzeum stało się ważnym punktem na turystycznej mapie woj. łódzkiego. MG zgromadziło i bezpłatnie udostępnia zwiedzającym liczne pamiątki związane z historycznymi i współczesnymi przedstawicielami świata kultury, sztuki, nauki, sportu, turystyki i innych dziedzin życia. Wśród eksponatów znajdują się guziki należące niegdyś do wybitnych Polaków. Ich pochodzenie jest udokumentowane, a zgromadzona korespondencja prowadzona od lat z wybitnymi postaciami stanowi dodatkową wartość oryginalnego zbioru. Za pomocą prozaicznego przedmiotu, jakim jest guzik, Jacek Rutkowski wraz z córką, od wielu lat upamiętniają historię Polski i wybitnych, a czasem mniej znanych Polaków. Muzeum Guzików mieści się w kamienicy pod adresem Stary Rynek 10 w Łowiczu. Placówka prezentuje m.in. guziki takich osób jak: gen. Władysław Sikorski, gen. Tadeusz Kutrzeba, gen. Władysław Anders oraz wielu ich podkomendnych. Oto tylko niektóre nazwiska: sierż. Tadeusz Odziemski mechanik dywizjonu 303, kpt. Antoni Uthke uczestnik bitwy pod Monte Cassino, ppor. Józef Rutkowski w czasie wojny kierowca w 22 Kompanii Zaopatrzenia Artylerii, który wspólnie z innym żołnierzem kupił niedźwiedzia Wojtka, rtm. Wacław Szelażek z 21 Pułku Ułanów Nadwiślańskich, uczestnik bitew pod Mokrą i Kockiem, płk dr Stanisław Rotstał dowódca pierwszej warty na Krakowskim Przedmieściu 11 listopada 1918 r., bp Józef Gawlina biskup połowy Wojska Polskiego, mjr Barbara Gancarczyk ps. „Pająk”, Wanda Traczyk-Stawska ps. „Pączek”, gen. Zbigniew Ścibor-Rylski ps. „Motyl”, Henryk Chmielewski ps. „Jupiter”, Tadeusz Gniot ps. „Blicharz” – uczestnicy powstania warszawskiego, Lidia Maksymowicz i Marian Turski więźniowie obozu Auschwitz-Birkenau, Irena Sendlerowa ratująca żydowskie dzieci z getta, Marek Edelman dowódca podczas powstania w getcie warszawskim, Ryszard Kaczorowski ostatni prezydent RP w uchodźstwie, prof. Barbara Skarga łączniczka AK i więźniarka Gułagu, por. Lidia Michalewska-Lutze łączniczka sztabu AK w Wilnie, Jan Karski kurier i emisariusz władz Polskiego Państwa Podziemnego, Arkady Fiedler pisarz i powstaniec wielkopolski, wielu żołnierzy Armii Krajowej, członków Szarych Szeregów, działacze opozycji antykomunistycznej. A także: św. Jan Paweł II, bł. kard. Stefan Wyszyński, bł. ks. Jerzy Popiełuszko, Helena Modrzejewska, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Gustaw Holoubek, Sławomir Mrożek, Jerzy Waldorff, Wisława Szymborska, Stanisław Lem, Wojciech Kilar, Stefan Żeromski, Irena Kwiatkowska, Mira Zimińska Sygietyńska, Lech i Maria Kaczyńscy, Stefan Stuligrosz, Antoni Marianowicz, Tadeusz Różewicz, ks. Jan Twardowski, kpt. ż.w. Karol Olgierd Borchardt, Wiesław Michnikowski, kard. Józef Glemp, Józef Hen, Leon Niemczyk, Mieczysław Fogg, Zofia Kucówna, Wiesław Chrzanowski, Andrzej Panufnik, Witold Lutosławski, Zdzisław Najder, Edward Dziewoński, Tadeusz Łomnicki, Aleksander Gieysztor, Jarosław Iwaszkiewicz, Tony Halik, ks. Józef Wójcik, Edward Stachura, Leonard Pietraszak, Andrzej Wajda, Witold Gombrowicz, Jacek Kuroń, Jan Ptaszyn Wróblewski, Jerzy Łojek, Jerzy Regulski, ks. Adam Boniecki, Barbara Krafftówna, Wiesław Gołas, Konstanty Ildefons Gałczyński, Henryk Samsonowicz, Władysław Jan Grabski, Franciszek Starowieyski, Czesław Miłosz, Jerzy Dunin-Borkowski i wiele innych. Jacek Rutkowski potrafi z pasją opowiadać o zgromadzonych zbiorach, które skrzętnie dokumentuje. Wraz z córką Karoliną wciąż powiększają kolekcję i udostępniają eksponaty innym placówkom muzealnym w kraju. Nominowany stworzył jedno z

najoryginalniejszych prywatnych muzeów w Polsce. Swoją działalność w tej dziedzinie prowadzi non profit niezależnie od pracy zawodowej. Informacje o Muzeum Guzików znajdują się m.in. w kilku podręcznikach nauczania początkowego. Znaczna część zwiedzających to młodzież szkolna, która poznając guziki uczy się historii Polski.

Jacek Rutkowski był wieloletnim pracownikiem Muzeum Narodowego w Warszawie Oddział w Łowiczu, potem rozpoczął tworzenie prywatnego muzeum. Realizując rodzinną pasję, od wielu lat uczestniczy w najważniejszych wydarzeniach kulturalnych miasta i regionu. Utrwała także lokalną historię (m.in. kolekcja guzików należących do honorowych obywateli Łowicza).

Nominowany konsekwentnie i wbrew początkowym trudnościom stworzył zbiór, który mógłby z powodzeniem być włączony do każdego muzeum w regionie. Trudno podważyć symboliczną wartość tej kolekcji, nawiązującej do tradycji łowickiego kolekcjonerstwa i muzealnictwa, których początki sięgają przełomu XIX i XX w. Działalność muzeum została wyróżniona m.in. przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej, a także uhonorowana wyróżnieniem i Medalem im. Zygmunta Glogera, Medalem Zarządu Głównego PTTK Za Pomoc i Współpracę.

Niekonwencjonalny sposób zapisywania historii oraz jej popularyzowanie stanowi trwały wkład w upamiętnianie dziejów Narodu Polskiego i zasługuje na wyróżnienie przez Instytut Pamięci Narodowej.

Nominowany za działalność w OESSH został odznaczony przez papieża Franciszka Orderem Świętego Grzegorza Wielkiego (3441/ON, 16 VII 2024). Jest wielkim oficerem Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu w Jerozolimie, w latach 2013-2016 był sekretarzem, 2017-2021 radcą Zwierzchnictwa Zakonu w Polsce. Otrzymał także m.in. Srebrny Krzyż Zasługi (524-2022-54, 21 XI 1022), Brązowy Krzyż Zasługi (84-2013-39, 7 III 2013), Medal Komisji Edukacji Narodowej (181906, 29 IX 2022), Złoty Krzyż Honorowy Leona XIII (32/21 15 IV 2021), Srebrny Medal „Za Zasługi dla Pożarnictwa” (ZP2/E2019-0096, 23 IV 2019) Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2704, 28 VI 2017), Honorową Odznaką Zasłużony dla Kultury Polskiej (4017, 10 XII 2009). Posiadane nagrody i wyróżnienia: Wyróżnienie i Medal im. Zygmunta Glogera 2023, Honorowa Nagroda Hetmana Kolekcjonerów Polskich Jerzego Dunin-Borkowskiego 2019, Nagroda Super Ekslibris 2019, Nagrody Złoty Ekslibris 2016, 2014, 2006, Nagroda „Łowicka Róża” w kategorii twórczość artystyczna 2013, Nominacja do Nagrody Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w kategorii najlepsza książka o filmie 2012, Wyróżnienie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej 2012, Nagroda im. Władysława Grabskiego 2011.

Nieformalna Grupa Pasjonatów „Walk nad Bzurą” (powst. 1.01.2015)

I. Nieformalna Grupa Pasjonatów „Walk nad Bzurą” powstała w 2015 r. w składzie:

- przewodniczący inż. Jan Tyc
- wiceprzewodniczący mgr Robert Florczak
- członkowie mgr Jerzy Makowski
- mgr Anna Bolechowicz-Gabara

- mgr Agnieszka Piątkowska

- mgr inż. Wojciech Tomczak

2. Z inicjatywy N.G.P. „Walk nad Bzurą”, na wniosek Starosty Zgierskiego, Prezydent RP A. Duda udekorował; st. kpr. Wacława Jaworskiego i kpr. Jana Makowskiego – Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (w/w to kawalerowie Krzyża „Virtuti Militari”).

3. Za działalność patriotyczno-wojskowo-religijną członkowie zostali uhonorowani:

- Medalem Stulecia Odzyskanej Niepodległości (wszyscy, za wyjątkiem A. Bolechowicz-Gabara)

- Medalem „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej” – wszyscy

- Medalem „Pro Patria” – wszyscy

- Podziękowanie od Starosty Zgierskiego - wszyscy

4. N.G.P „Walk nad Bzurą” ściśle współpracuje z:

- Starostwem Powiatowym w Zgierzu, Biurem Promocji Starostwa oraz gazetą „Puls Powiatu”.

- Szkołą Podstawową im. gen. dyw. T. Kutrzeby w Koźlu (baza grupy).

- Proboszczem parafii rzymskokatolickim w Koźlu ks. prob. Dariuszem Witerskim, (duszpasterz Grupy).

- IPN Łódź.

Utrzymuje kontakt i wymienia dokumenty archiwalne z:

- Grupą Rekonstrukcyjną z Sieradza i Zduńskiej Woli

- Grupy z m. Poświętne, pow. Opoczno

- Grupy 28 psK z Łodzi

- Przedstawicielem Grupy z Łasku

- Grupą z Sejnu (specjalność KOP)

- Grupą z Grzmiącej w pow. Brzeziny

5. Wykonała Salę Tradycji w Szkole Podstawowej im. gen. dyw. T. Kutrzeby w Koźlu (jedyna Sala Tradycji w gm. Stryków), Tablicę Informacyjną na Cmentarzu Wojennym w Koźlu (24 MZ).

6. Opracowania książkowe, biografie, broszury:

- „Armia Łódź w gm. Stryków i okolicy we wrześniu 1939 r.” (nakład 500 egz. str. 373 wydana w 2019 r.)

- Biuletyn Informacyjny o Armii „Poznań” (55 pp; 14 DP) (nakład 200 egz. wydana w 2017 r.).

- Księga Poległych żołnierzy kampanii wrześniowej 1939 r. w gm. Stryków i okolicy (przygotowana do druku, zakończona w maju 2022 r.).

Opracowała „Biografię Wojenną”:

- plut. Antoni Jankowski – żołnierz KOP; batalion gran. ”Ostroróg”
- st. kpr. Wacław Jaworski – żołnierz 4 b.strz. uczestnik Walk o Monte Cassino.
- kpr. Jan Makowski – żołnierz walk 1918-1920; oraz IO dac w kampanii wrześniowej 1939 r.
- st.strz. Henryk Wolski – żołnierz kampanii wrześniowej 1939 r. w 24 bat. gran. KOP „Sejny”.
- plut. Konstanty Świdorski - żołnierz kampanii wrześniowej 1939 r. w składzie 2/4 pac.
- sierż. Stanisław Baranowski – żołnierz zawodowy 18 b.gran. KOP „Rokitno” zaginął bez wieści w 1939 r.

7. Gromadzi dokumentację archiwalną (ok. 4 500 str.), z archiwów w kraju i za granicą:

- CAW (WBH) W Warszawie
- PCK W Warszawie
- Archiwa Wojskowe w Oleśnicy i Toruniu
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu
- Archiwa Państwowe w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Łowiczu, Poznaniu, Krakowie
- Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie
- Deutsche Dienststelle (WASt) w Berlinie
- Archiwum ITS w Bad Arlosen (Międzynarodowe Biuro Poszukiwań)
- Archiwa polskie w Anglii (Londyn, Noith-Fork)
- Urząd Stanu Cywilnego w Strykowie
- Archiwa Kurii Metropolitalnej w Łodzi
- Archiwa Rzymskokatolickimi Dekanatu Strykowskiego i Parafii Mariawickich
- Mieszkańców gminy Stryków

8. Zgromadzoną dokumentację Etnicznych Niemców wcielonych do Armii Polskiej

(10 DP „Łódzka”) z terenów województwa łódzkiego wcielonego do III Rzeszy (Kraj Warty)

- 163 strony za miejscowości – raporty burmistrzów niemieckich 1940 r.

9. Grupa pozyskała dokumenty archiwalne (29 stron), lotnisk głównych i zapasowych lotnictwa Armii „Łódź”, oraz ustaliła położenie lotniska „Kuciny” (lotnisko główne bombowców „Łoś”, z dyspozycji Naczelnego Wodza WP).

10. Opracowała artykuły do gazety „Puls Powiatu ”:

- Kresowa Brygada Kawalerii w powiecie zgierskim

- Działanie 10 batalionu czołgów rozpoznawczych ze Zgierza
- Wspomnienia oficera ogniowego 4 baterii 13 dac.
- Działanie 10 Górskiej DP w m. Stryków (obrona tzw. „jeż” w dniu 7.09.1939 r.)

11. Ścisłe współpracuje z płk w st. spocz. dr hab. Andrzejem Wesołowskim historykiem wojskowości w specjalności kampanii wrześniowej 1939 r. – owocuje to artykułami do gazet, na strony internetowe i powiększeniem zasobów archiwalnych NGP „Walk nad Bzurą”.

12. Współpraca NGP „Walk nad Bzurą” z emerytowanym nauczycielem Panem Hansem Harerem, to rezultat pozyskania oryginalnych kart ewidencyjnych mieszkańców gin. Stryków, wywiezionych na roboty przymusowe do Niemiec.

13. Pozyskuje sprzęt, wyposażenie zarówno z armii polskiej jak i niemieckiej na potrzeby Sali Tradycji Szkoły Podstawowej im. gen. dyw. T. Kutrzeby w Koźlu oraz dokumenty archiwalne przechowywane w tej Sali Tradycji.

14. Ścisły kontakt z Naczelnikiem Bijakiem, to wymiana dokumentów i ich przekazanie na potrzeby IPN Łódź, spotkanie w Koźlu, wizyta na Cmentarzu Wojennym w Koźlu (24 MZ), dalsza współpraca i pomoc ze strony IPN Łódź, przygotowania dokumentów weteranów na Cmentarzu Parafialnym Mariawitów w Strykowie). Ustalenia bieżące, poprzez kontakt telefoniczny.

15. Grupa opracowuje schematy, szkice, oleaty, mapy bojowo-taktyczne, nie tylko na swoje potrzeby, ale również do książek o tematyce wojennej, wydawanych przez dr. hab. A. Wesołowskiego.

16. W opracowanej „Księdze Poległych żołnierzy kampanii wrześniowej” umieściła akta zgonów, odnalazła z nazwisk kilkunastu żołnierzy, w współpracy z IPN Łódź ustaliła ich przynależność do jednostek wojskowych, uporządkowała pochówki tych żołnierzy na Cmentarzach Parafialnych gm. Stryków za: Dobrą, Bratoszewice, Koźle, Niesułek, Stryków i Cmentarze Mariawickie w Strykowie i Lipce.

17. N.G.P. „Walk nad Bzurę” – ściśle współpracuje z Sekcją Wychowawczą 25 Brygady Kawalerii Powietrznej z Tomaszowa Mazowieckiego, owocuje to wystawianiem Asysty Wojskowej z Pocztem Flagowym i Sztandarowym podczas uroczystości patriotycznych (12 września) w Koźlu.

Sprawy bieżące:

1. Ustalenie żołnierzy 2/4 pac z Armii „Łódź” poległych w obronie twierdzy „Modlin” na podstawie protokołu ekshumacji nr 7 z października 1939 r. i 1940 r. (mogli być wcieleni przez RKU-Łódź Powiat).
2. Przygotowanie dokumentów do opracowania dotyczącego Grupy Operacyjnej „Piotrków”.
3. Zbieranie danych o żołnierzach kampanii wrześniowej 1939 r. zaginionych, weteranach,

nieuhonorowanych, ich ewidencjonowanie na potrzeby planowanego uzupełnienia

„Księgi Poległych” w roku 2025.

4. Tłumaczenie z języka niemieckiego, posiadanych dokumentów archiwalnych:

- relacji żołnierzy niemieckich

- meldunków sytuacyjnych wysyłanych co godzinę do Sztabów Korpusów 8 Armii niemieckiej przez 24 Bawarską Dywizję Piechoty oraz 10 Górnbawarską Dywizję Piechoty.

- sprawozdania burmistrzów niemieckich o etnicznych Niemcach, służących w WP, również zabitych i zaginionych, rozstrzelanych przez WP za działalność szpiegowską internowanych w obozie w Rudzie Pabianickiej.

Włodzimierz Pajdowski (ur. 25.12.1925)

Pan Włodzimierz Pajdowski jest Żołnierzem Wyklętym w stopniu pułkownika. Walczył w AK na Lubelszczyźnie. Pochodzi z rodziny o bogatych tradycjach patriotycznych ze strony ojca. Brat jego pradziadka Walenty Pajdowski (ksiądz) za udział w Powstaniu Styczniowym został zesłany na Sybir. Jego wuj od strony ojca Mikołaj organizował Polską Organizację Wojskową w Urzędowie, służył również jako legionista w Legionach Piłsudskiego. W czasie okupacji działał w Służbie Zwycięstwu Polski, a wcześniej również w Legionach. Po wkroczeniu Armii czerwonej został wywieziony w głąb Rosji. Tam udało mu się dostać do Armii Andersa. Brat Ignacy uniknął zagłady NKWD w Kozielsku w 1940 roku i też wstąpił do Armii Andersa. Ojciec Pana Włodzimierza Antoni był członkiem POW, a w czasie okupacji należał do AK w Urzędowie. Tam też trafił Pan Włodzimierz. Działał w Armii Krajowej pod pseudonimem „Niemen”. Po wojnie aresztowany przez UB uciekł z transportu podczas przewożenia do innego więzienia. Ukrywał się przez kilka lat. Od czasu, kiedy przeszedł na emeryturę, działa w Okręgu Łódzkim Żołnierzy Armii Krajowej. Pełni tam funkcję wiceprzewodniczącego. Do czasu pandemii jeździł do szkół i opowiadał uczniom o wojnie i swoim życiu. Uczestniczy również we wszystkich ważnych uroczystościach patriotycznych w Łodzi. Uczestniczył też w nich w Warszawie, ale z racji wieku już nie jeździ poza Łódź. Patriotyzm u Pana Włodzimierza jest bardzo mocno zakorzeniony, tak jak i miłość do Ojczyzny. Zawsze powtarza, że Polska to matka, o którą trzeba walczyć i dbać. To przesłanie zawsze przekazuje młodzieży, z którą się spotyka. W tym roku Pan Włodzimierz Pajdowski kończy 100 lat. Ciągłe pozostaje w sprawności zarówno fizycznej, jak i psychicznej. Za Jego niezłomną postawę życiową, kierowanie się zasadami Bóg, Honor, Ojczyzna wnoszę o przyznanie mu nagrody honorowej Świadka Historii.

Grzegorz Sandelewski (ur. 10.01.1956)

Wybrane działania i inicjatywy w utrwalaniu polskiej historii:

1. Cmentarz Żydowski – budowa kwatery pamięci narodowej – kurhan, głaz, tablica AK, Kotwica Polski Walczącej (środku transportu, materiały i koszty własne).
2. Cmentarz Katolicki na Dołach – zamontowanie tablicy pamięci harcerzy łódzkich 20 ŁDH, którzy drukowali konspiracyjnie gazetkę „Na Zachodnim szańcu”. Pomoc w organizacji uroczystości.
3. Kwiecień 2023 – w wyniku braku zainteresowania i opieki nad miejscem pamięci uporządkowałem teren, otoczenie oraz przeprowadziłem renowację tablicy, ogrodzenia, kraty, kotwicy PWC (koszty własne).
4. Osobisty udział w roku 1990 w wykonaniu tablicy Pamięci Harcerzy Polskich, którzy zginęli w obozie koncentracyjnym Mauthausen na terenie Austrii w czasach II wojny światowej (czyszczenie i szlifowanie tablic po odlewni). Prace spawalnicze – wyjazd do Austrii i montaż tablicy na murze obozu (koszty robocizny i wyjazdu do Austrii – własne).
5. Cmentarz Katolicki Doły – zamontowanie tablicy – pomoc przy zorganizowaniu uroczystości odsłonięcia poświęconej Polakom, którzy stracili życie w czasie niewolniczej pracy w latach wojny 1939-1945.
6. Przewiezienie z Łodzi i zamontowanie tablicy pamięci 1500 Polaków przywiezionych przymusowo z Łodzi z fabryki AEG do pracy niewolniczej w Twierdzy Kłodzkiej. Pomoc przy organizacji uroczystości odsłonięcia (wyjazd do Kłodzka i przewiezienie tablicy – koszty własne).
7. Przewiezienie z Łodzi i zamontowanie tablicy na terenie Muzeum Leśników Polskich w Spale pamięci harcerzek ze Spały, Ireny i Haliny Poborc, Janiny i Bronisławy Caban rozstrzelanych w Ravensbrück w 1942 oraz ich ojców – leśników straconych w Oświęcimiu, członków ZWZ. Pomoc przy organizacji uroczystości odsłonięcia (tablicę wykonał bezpłatnie J. Grotek).
8. Zamontowanie tablicy pamięci poległych harcerzy 18 ŁDH, uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Łodzi.
9. Zamontowanie tablicy poświęconej harcerzom, którzy zginęli w czasie bombardowania stacji Łódź-Widzew. Pomoc w organizacji uroczystości.
10. Pomoc w organizacji uroczystości 70-lecia XIII Łódzkiej Drużyny Harcerskiej im. gen. Józefa Bema.
11. Pomoc przy przewiezieniu i montażu tablicy poświęconej gen. Leopoldowi Okulickiemu ps. Niedźwiadek. Pomoc przy organizacji uroczystości w Katedrze Łódzkiej.
12. Współpraca ze Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej Referat – Wschód oraz harcerzami na Białorusi (m.in. przekazanie książek, art. piśmienniczych, malowanek dla dzieci Szkoły Podstawowej w Sopoćkiniach koło Grodna).
13. Wieloletnia współpraca ze Światowym Związkiem AK w Łodzi przy tworzeniu Kroniki Związku (fotografie z uroczystości zjazdów, pogrzebów AK).

14. 2024 r. – Jako opiekun miejsc pamięci narodowej zgłosiłem się łódzkiego IPN z inicjatywą uhonorowania ostatniego komendanta AK Miasta Łodzi Józefa Stolarskiego – zasłużonego żołnierza wojny 1920, żołnierza AK i więźnia UB po wojnie (tablica na kaplicy cmentarza wojskowego, na którym jest pochowany J. Stolarski).